Yayım Tarihi : 02.04.2026
Yayımlandığı Yer : T24 BAĞIMSIZ İNTERNET GAZETESİ

Erdoğan SAĞLAM
Yeminli Mali Müşavir

MALİYE BEYANNAME SİSTEMLERİNDE GELİRLERİ OTOMATİK OLARAK BEYANNAMEYE AKTARIRKEN, NEDEN EĞİTİM VE SAĞLIK HARCAMALARINI AKTARMIYOR?

Hazır beyan sisteminde gelir ve giderler otomatik olarak beyannameye akıyor. Ancak, eğitim ve sağlık harcamalarına hazır beyan sisteminden ulaşılırken bunları defter beyan sistemine tek tek girmek gerekiyor. Bu mükellef ve meslek mensupları için oldukça zahmetli ve zaman alıcı bir işlem. Umarım Maliye Bakanlığı gelecek yıl sistemi yeniler…

Gelir vergisinde bir beyan dönemini daha geride bıraktık. Bu dönemde de Gelir İdaresinin beyannamelerle ilgili geliştirdiği sistemlerin ne kadar başarılı bir şekilde çalıştığını gözlemledik.

Ancak bu başarının sadece gelirlerle sınırlı olduğunu ifade etmek durumundayım. Beyan sistemlerinde gelirler otomatik olarak beyannameye aktarılırken, maalesef beyan edilen gelirden indirilmesi mümkün bulunan eğitim ve sağlık harcamalarının defter beyan sistemine [1] otomatik olarak aktarılmadığını gördük.

Doğal olarak şaşırdık!

Bu bilgileri mükelleflerle hazır beyan [2] sistemi üzerinden paylaşan Gelir İdaresi neden defter beyan sisteminde taslak beyannameye otomatik olarak bu bilgileri aktarmıyor?
Bu çok zor bir işlem olmasa gerek!

Maliyenin son dönemdeki başarılı/çarpıcı uygulamalarını gördükçe bu eksikliği anlamak mümkün değil.

Hazır beyan sisteminde gelir ve giderler otomatik olarak beyannameye akıyor. Ancak, eğitim ve sağlık harcamalarına hazır beyan sisteminden ulaşılırken (bu arada çok eksik yüklemeler olduğunu şahsen gözlemledim) bunları defter beyan sistemine tek tek girmek gerekiyor. Bu mükellef ve meslek mensupları için oldukça zahmetli ve zaman alıcı bir işlem…

Maliyenin bu gelişmiş sisteminde mükelleflerin TC kimlik numaralarına istinaden bu bilgilerin otomatik olarak sisteme aktarılmasının ve taslak beyannamede de yer almasının çok zor olmadığını düşünüyorum.

Umarım Maliye Bakanlığı gelecek yıl bu eksikliği dikkate alarak sistemi yeniler…

BDO Yayıncılık A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. No.14
Park Plaza Kat:4
34398 Maslak/İstanbul
Turkey

Tel: +90 212 365 62 00
Fax: +90 212 365 62 02
e-mail: bdo@bdo.com.tr
www.bdo.com.tr

Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited'in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş., bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağının bir parçasını teşkil etmektedir.

BDO International global ağının toplam gelirleri 2024 yılında 15 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 166'dan fazla ülkede bulunan 1.800 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dahil dünya çapında 119.611 kişi çalışmaktadır.

Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayın, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlarla ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.

Bu konuda özellikle e-arşiv sisteminde düzenlenen faturaların sorun yarattığını düşünüyorum. Bence e-arşiv sisteminin kaldırılarak e-fatura sisteminin yaygınlaştırılması çok isabetli olur!

Bu vesileyle sistemde beyanname düzenlemeye ilişkin bazı sıkıntıları paylaşmak isterim.

* Konut ve işyeri kiraları ile ilgili vergi değerinin mükelleflerce beyannameye yazılmasının istenmesi mükellefleri zorluyor. Maliye bu bilgileri belediyelerden temin edip gerekli kontrolleri kolaylıkla yapabilir. Mükelleflerin bu konuyla uğraştırılmasına bence gerek yok. Sanırım bu kontrol emsal kira bedeli esası nedeniyle yapılıyor, ancak bu karşılaştırmanın hiçbir anlamı yok. Çünkü Gelir İdaresinin 1999/1 sayılı İç Genelgesine göre; gerçek kira gelirinin kira sözleşmesi, ödeme belgeleri veya kiracının ifadesi gibi belgelerle kanıtlanması durumunda, emsal kira bedeli karşılaştırması yapılmasına gerek bulunmuyor. Soruyorum, bu konuda bugüne kadar kaç mükellef hakkında işlem yapıldı?

* Hazır beyan sisteminde kâr paylarına ilişkin stopaj bilgilerine yer veriliyor, ancak beyannamenin gelirler (menkul sermaye iradı) kısmında gelir tutarları yer almıyor. Mükellefler bu bilgileri manuel olarak girmek zorundalar. Defter beyan sisteminde de kâr payları gelir olarak otomatik aktarılmıyor.

* Eğitim faturalarında çoğu özel okul eğitim ve yemek bedellerini tek faturada kesiyor. Ancak Maliye eğitim ve servis bedelini kabul ederken öğrencinin okulda yediği yemeğin beyannamede “indirim” olarak gösterilmesini kabul etmiyor. Bu nedenle de hazır beyan sistemine otomatik olarak getirilen eğitim faturasının eğitim ve yemek kısmını ayrıca hesaplayıp sistemden elle düzeltmek gerekiyor.

* Madem “hazır beyan sistemi” diyoruz, o halde Maliye buna bir çözüm bularak (eğitim kurumlarının eğitim ve yemek bedellerini ayrı ayrı fatura etmesini de düzenleyebilir) beyannamede “indirim” olarak kabul edilen eğitim tutarlarını taslak beyannameye otomatik olarak getirebilir.

* Gelecek yıl, gerek e-arşiv ve gerekse e-fatura sistemlerinden düzenlenen eğitim ve sağlık faturalarının TC kimlik numaralarına göre otomatik olarak “hazır beyan” ve “defter beyan” sistemlerinde yer almasının sağlanmasını umuyorum.

---

[1] Defter-Beyan Sistemi; serbest meslek erbabı, işletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler ile basit usule tabi olan mükelleflerin kayıtlarının elektronik ortamda tutulmasına, bu defterlerin elektronik olarak oluşturulması ve saklanmasına, vergi beyannameleri, bildirim ve dilekçelerin elektronik olarak verilebilmesine, elektronik ortamda belge düzenlenebilmesine imkan tanıyan ve kapsamda yer alan mükelleflerin Gelir İdaresi Başkanlığı veri tabanında yer alan diğer bilgilerini mükelleflerin bilgisine sunan bir sistemdir.

[2] Hazır Beyan Sistemi; ücret, kira, menkul sermaye iradı ile diğer kazanç ve iratlarınıza ilişkin gelir vergisi beyannamenin önceden hazırlanarak mükellefin

onayına sunulduğu sistem. Ticari, zirai ve serbest meslek kazancı elde edenler bu sistemden yararlanamıyor.